

Syötteen kansallispuiston kävijätutkimus 2020

Aapasoita ja vaarametsiä

Syötteen kansallispuiston luonto muodostuu laakeista aapasoista ja naavapeitteisistä vaarametsistä. Vanhojen metsien ansiosta puistossa tavataan uhanalaisia tai erityistä suojelua tarvitsevia lajeja, kuten liito-orava, maakotka, sinipyrstö ja useat kovakuoriaislajit. Lahottajasieniin kuuluvat kääväkkäät ovat myös alueen uhanalaisia tyyppilajeja.

Kansallispuiston kulttuuriperintöä edustaa puiston pohjoisosan Rytivaaran kruunumetsätorppa, johon liittyvät niin kaskiviljely, niittykulttuuri kuin porotalous ja pyyntikulttuuri. Perinnemaisemaa edustavat myös Syötteelle tyypilliset rinnesuot.

Patikoiden, pyöräillen, hiihtäen...

Syötteen monipuoliseen luontoon, maisemiin ja nähtävyyksiin pääsee tutustumaan luontopoluilla, rengasreiteillä ja erämaan polkutaipaleilla. Kansallispuistosta löytyy retkeilyreittejä sekä päiväretkille että pidemmille vaelluksille.

Patikoinnin lisäksi maastossa voi liikkua myös maastopyörällä, hiihtäen tai lumikenkäillen. Talvella Syötteellä risteilee noin 100 kilometrin edestä hiihtolatuja ja maastopyöräreittejä. Pärjänjoella on mahdollisuus sekä kalastamiseen että melontaan.

Syötteen kansallispuisto – Vaarametsien kätköissä

Perustamisajankohta ja sijainti:

Syötteen kansallispuisto v. 2000, Iso-Syötteen retkeilyalue v. 1985, Syötteen virkistysmetsä v. 1999

Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakunnat, Pudasjärven kaupunki, Taivalkosken ja Posion kunnat

Pinta-ala

Syötteen kansallispuisto 30 100 ha, Iso-Syötteen retkeilyalue 1 150 ha, Syötteen virkistysmetsä 1 400 ha

Palvelut

Syötteen luontokeskus, avattu v. 2003, luvat, kartat ja opastuspalvelut

Autiotuvat 8 kpl
Varaustuvat 2 kpl
Päivätuvat / laavut 14 kpl
Nuotiopaikat 8 kpl

Reitit

Reittejä yhteensä n. 425 km

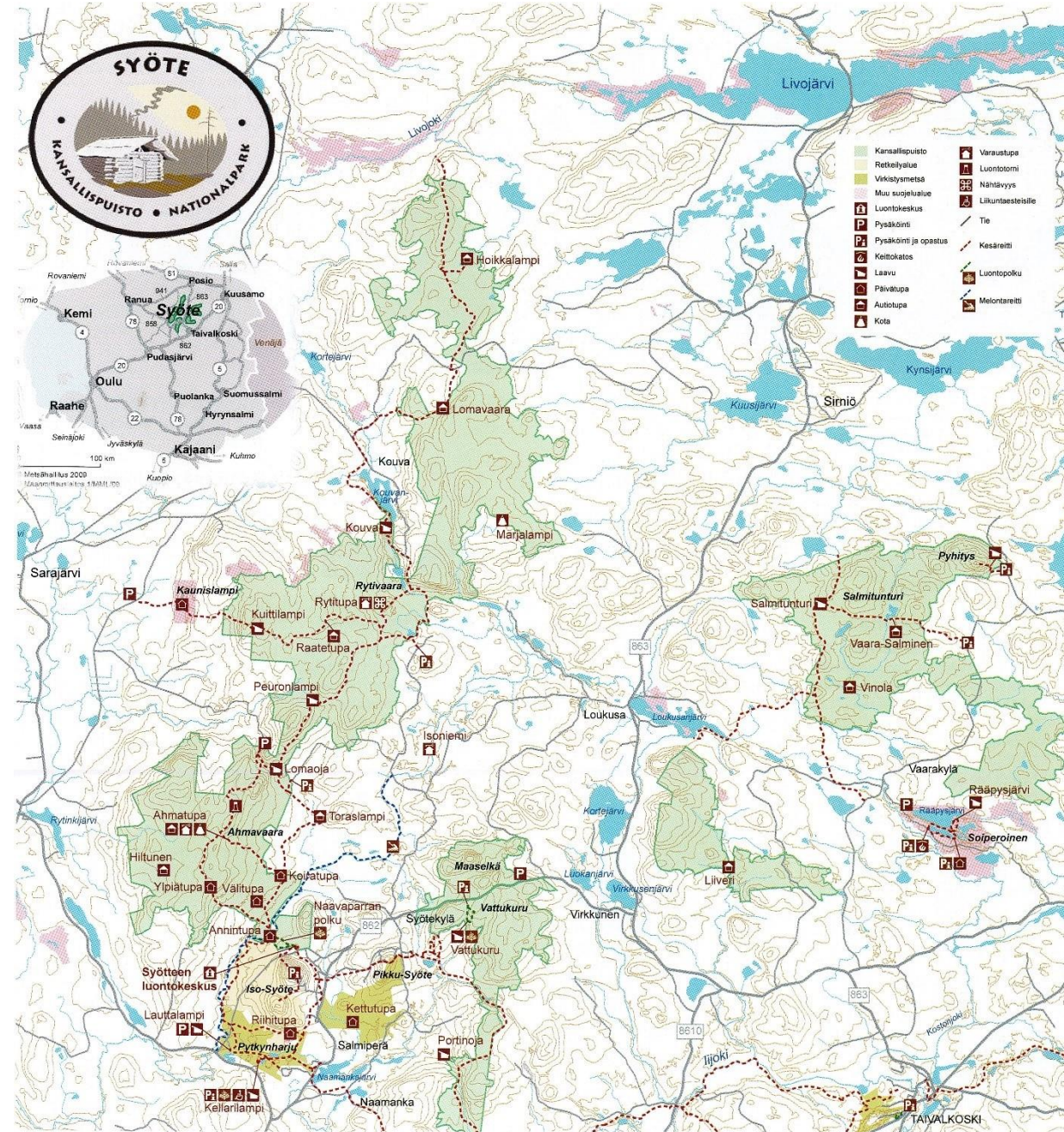
- kesäreittejä (polut) 122 km
- hiihtolatuja n. 120 km
- lumikenkäreittejä ~10 km
- maastopyöräilyreittejä noin 100 km
- vesireittejä 22 km
- esteettömiä reittejä 2,8 km
- luontopolkuja 6 kpl

Muut palvelut

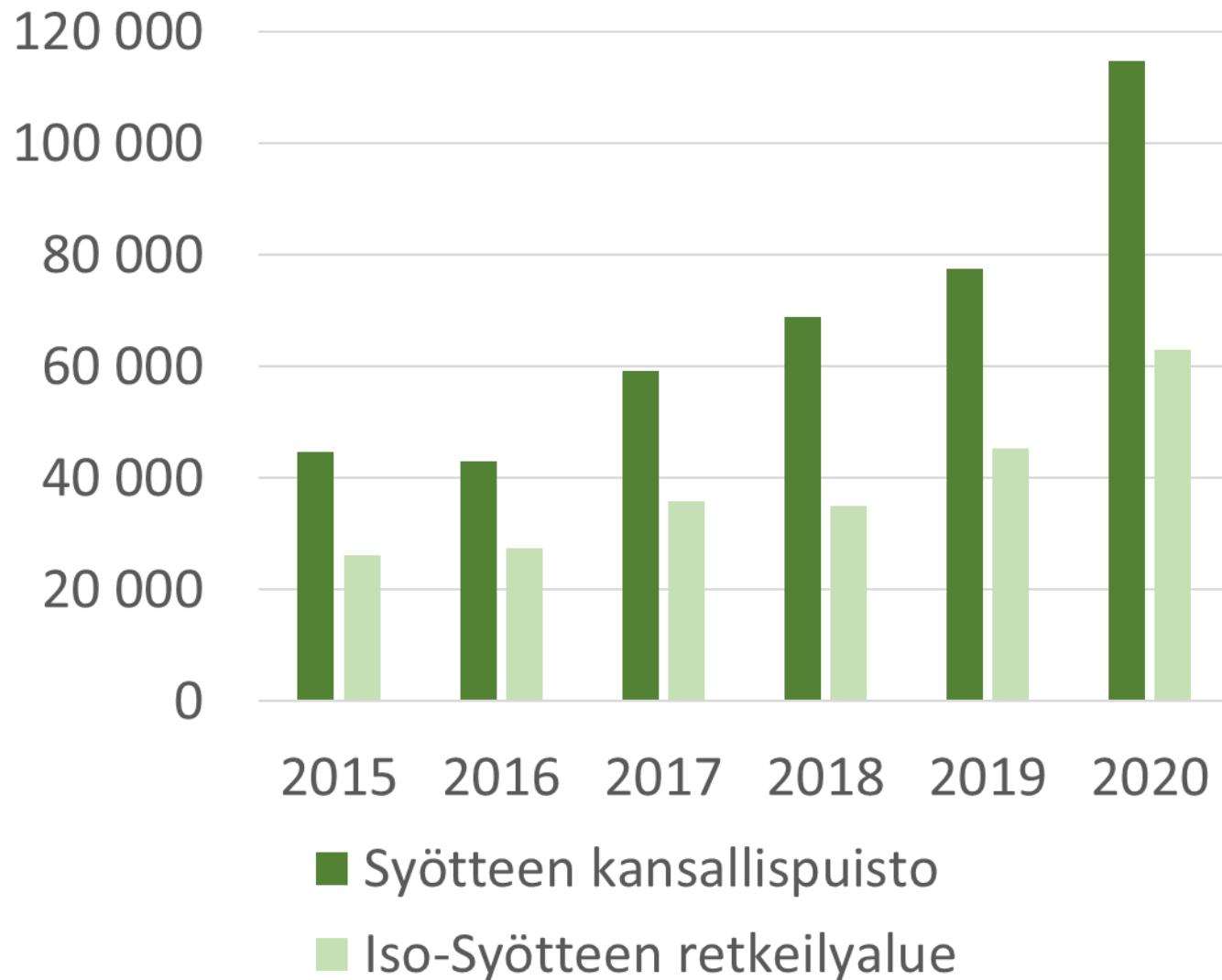
Kahvila Korppi luontokeskuksen yhteydessä
Ahmatuvan erämaakahvila talvisesongin ajan

Käyttömuodot

Luonnonsuojelu, virkistäytyminen, tutkimus, luontokasvatus, luontomatkailu, Iso-Syötteen retkeilyalueella ja Syötteen virkistysmetsässä myös metsätalous

Syötteen alueen käyntimäärien kehitys vv. 2015-2020

Syötteen alueen käyntimäärät ovat nousseet viimeisen viiden vuoden aikana. Kesällä 2020 koettiin valtakunnallinen retkeilybuumi, joka rikkoi käyntiennätykset useissa eri luontokohteissa. Syötteen kansallispuiston käyntimäärä nousi 48% edellisvuodesta ja yli kaksinkertaistui viiden vuoden takaisesta. Vuonna 2020 Syötteen kansallispuistossa kirjattiin 114 801 ja Iso-Syötteen retkeilyalueella 63 090 käyntiä.

Koronaepidemia keskeytti tutkimuksen

Tutkimuksen aineisto kerättiin talvikaudella 15.2.-30.4. ja kesä-syyskaudella 2.6.-25.10. 2020. Koronaepidemian alkamisen vuoksi kysely keskeytyi 16.3. ja loput kevättalven keruupäivät peruttiin. Talvikaudella ehdittiin näin kerätä vastauksia vain 13 päivänä.

Aineistoa kertyi runsaasti

Kyselytutkimus siirrettiin nettikyselyksi koronaepidemian vuoksi. Webropol-kysely oli avoinna 20.4.-30.9.2020. Keräämistä jatkettiin ihmisvoimin 2.6.2020 ja aineiston keruu päättyi lokakuun 25. päivä.

Vastauksia saatiin yhteensä 538 kappaletta, joista kesäkaudella 315 ja talvikaudella 223 kappaletta.

Kävijärakenne

Kansallispuistossa kävijä oli tyypillisesti 35-44 vuotias nainen, joka saapui seurueessa, jonka koko oli 2-5 henkeä. Seurue koostui useimmiten oman perheen jäsenistä. Koulutustasoltaan hän oli korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö.

Kotimaan matkailijat olivat suurin kävijäryhmä. Paikallisia asukkaita ja ulkomaisia matkailijoita oli vain muutama prosentti vastaajista. Tiukat matkustusrajoitukset Suomeen karkottivat lähes kaikki ulkomaiset matkaajat.

*kotikunta Taivalkoski, Pudasjärvi tai Posio

Kuva: Maarit Vaahteranoksa

Seurueen koko	kpl	%	Kävijätyypit 2020	kpl	%
Yksin	53	10	Paikallinen* asukas	23	4
2-5 hengen seurue	426	80	Kotimainen matkailija	485	93
6 tai useamman hengen seurue	56	10	Ulkomainen matkailija	13	2
Yhteensä	535	100	Yhteensä	521	100

Yöpyjien määrä kansallispuistossa on lisääntynyt

Alueelle saavuttiin useimmiten perjantaina. Maaliskuu ja heinäkuu olivat suosituimmat kuukaudet.

Enemmistö kävijöistä oli yöpyjiä ja naiset yöpyivät alueella miehiä useammin.

Päiväkävijät viipyivät alueella keskimäärin 4 tuntia kerrallaan ja yöpyjät 3,6 vuorokautta. Yöpyjien määrä kansallispuistossa on kaksinkertaistunut viidessä vuodessa.

Varaustupiin tehtiin vuonna 2020 varauksia 296 kappaletta, joka on yli kolme kertaa enemmän kuin vuonna 2015.

Syöte on tärkein kohde matkailijalle

Syötteen kansallispuisto oli matkan tärkein tai ainoa kohde kahdelle kolmesta vastaajasta.

Ensikertalaisten osuus kasvoi kokonaisuudessaan hieman vuodesta 2015, jolloin 28% vastaajasta oli ensi kertalaisia.

Suurin muutos tapahtui kesäkaudella, jolloin jopa 43% oli alueella ensimmäistä kertaa. Naiset olivat useammin ensi kertaa alueella kuin miehet.

Seuruetietoja	2015	2020
Ensimmäistä kertaa alueella	28 %	32 %
Ensimmäistä kertaa alueella – kesä	27%	43%
Perheen kera liikkeellä	74 %	72 %
Ystävien kera liikkeellä	18 %	21 %
Seurueessa alle 15-vuotiaita	27 %	25 %
Tärkein tai ainoa matkakohde	61 %	65 %
Yöpyi kansallispuistossa	13 %	27 %
Vieraili luontokeskuksessa	53 %	72 %
Vieraili Teerivaarassa	6 %	24 %
Suurin ikäluokka	55-64v.	35-44v.

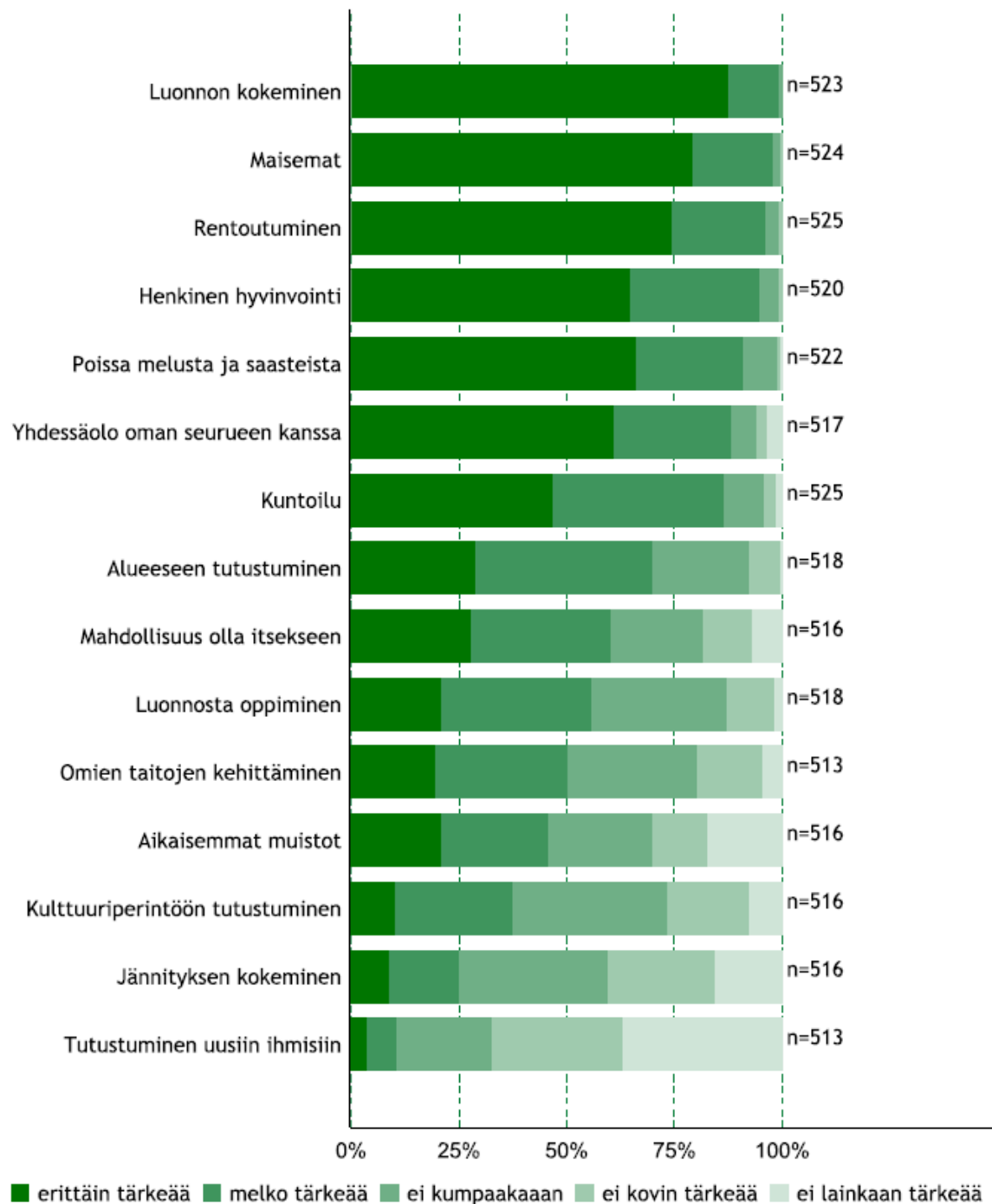
Syötteen luontokeskus on suosituin käyntikohde

Kuva: Tanja Jylänti

Syötteen kansallispuistossa on viime vuosina kehitetty reitistöä mm. lisäämällä maastopyöräreittejä ja rakentamalla päivätupia.

Suosituimpia käyntikohteita Syötteen alueella ovat Syötteen luontokeskus, Iso-Syötteen huippu ja Ahmatupa. Teerivaaran suosio on kasvanut päivätuvan rakentamisen ansiosta. Annintuvan ja Ahmatuvan suosio on sitä vastoin laskenut hiukan.

Luonto houkuttaa kävijöitä

Luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen olivat kävijöille kaikkein tärkeimpiä syitä saapua Syötteen kansallispuistoon.

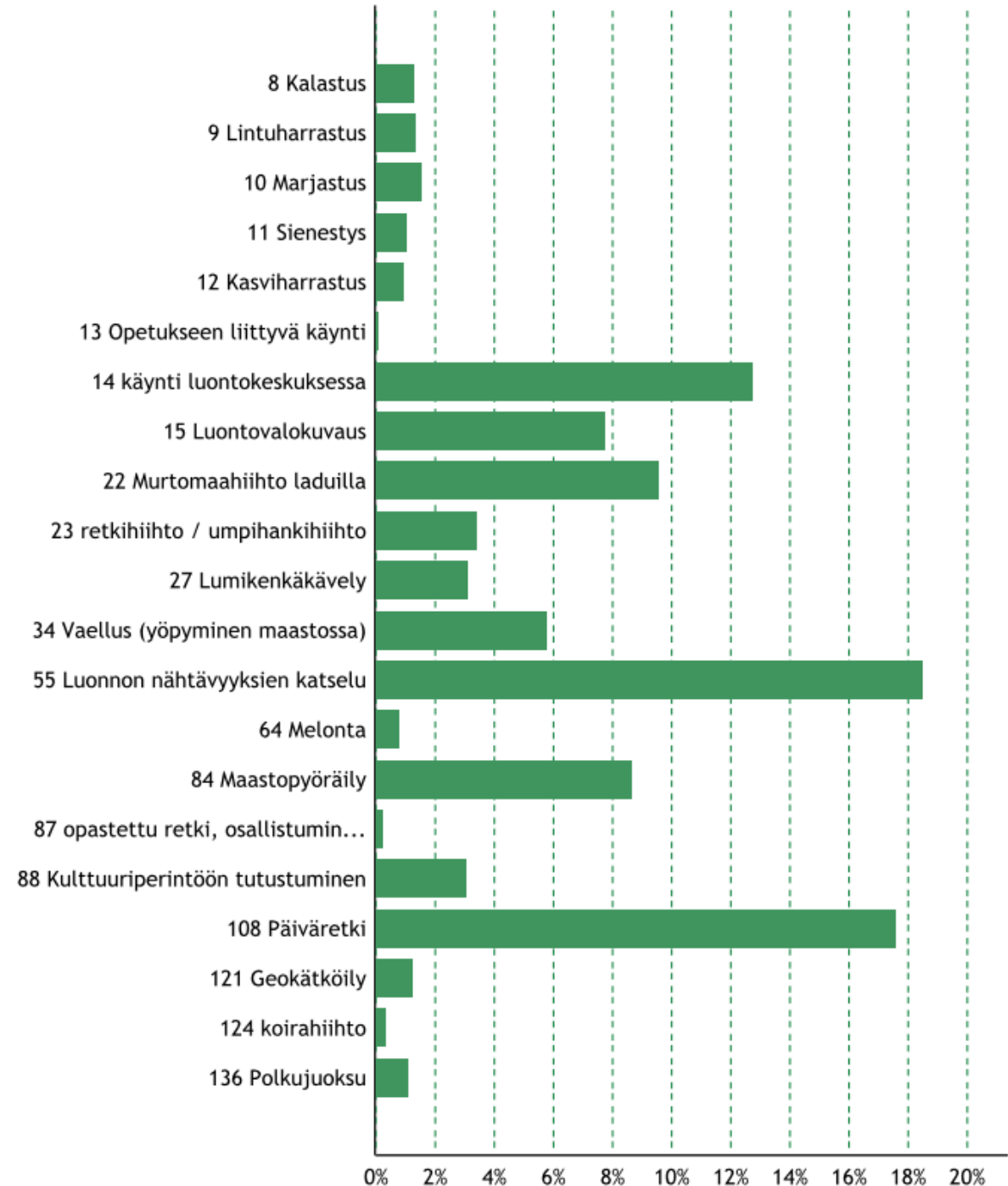
Tutustuminen uusiin ihmisiin tai jännityksen kokeminen ei kiinnostanut juurikaan kävijöitä.

Harrastukset Syötteen kansallispuistossa

Yleisimmät aktiviteetit olivat luonnon nähtävyyksien katselu, päiväretki, käynti luontokeskuksessa.

Yleisimmin kävijät osallistuivat 1-3 aktiviteettiin.

Patikoiden kuljettiin keskimäärin 19 km, hiihtäen 43 km ja pyöräillen 47 km käyntiä kohden.

Harrastukset ovat monipuolistuneet

Maastopyöräilyä, vaeltamista ja maastossa yöpymistä, lumikenkäilyä sekä luontovalokuvausta harrasti nyt useampi kävijöistä kuin edellisen tutkimuksen aikaan vuonna 2015.

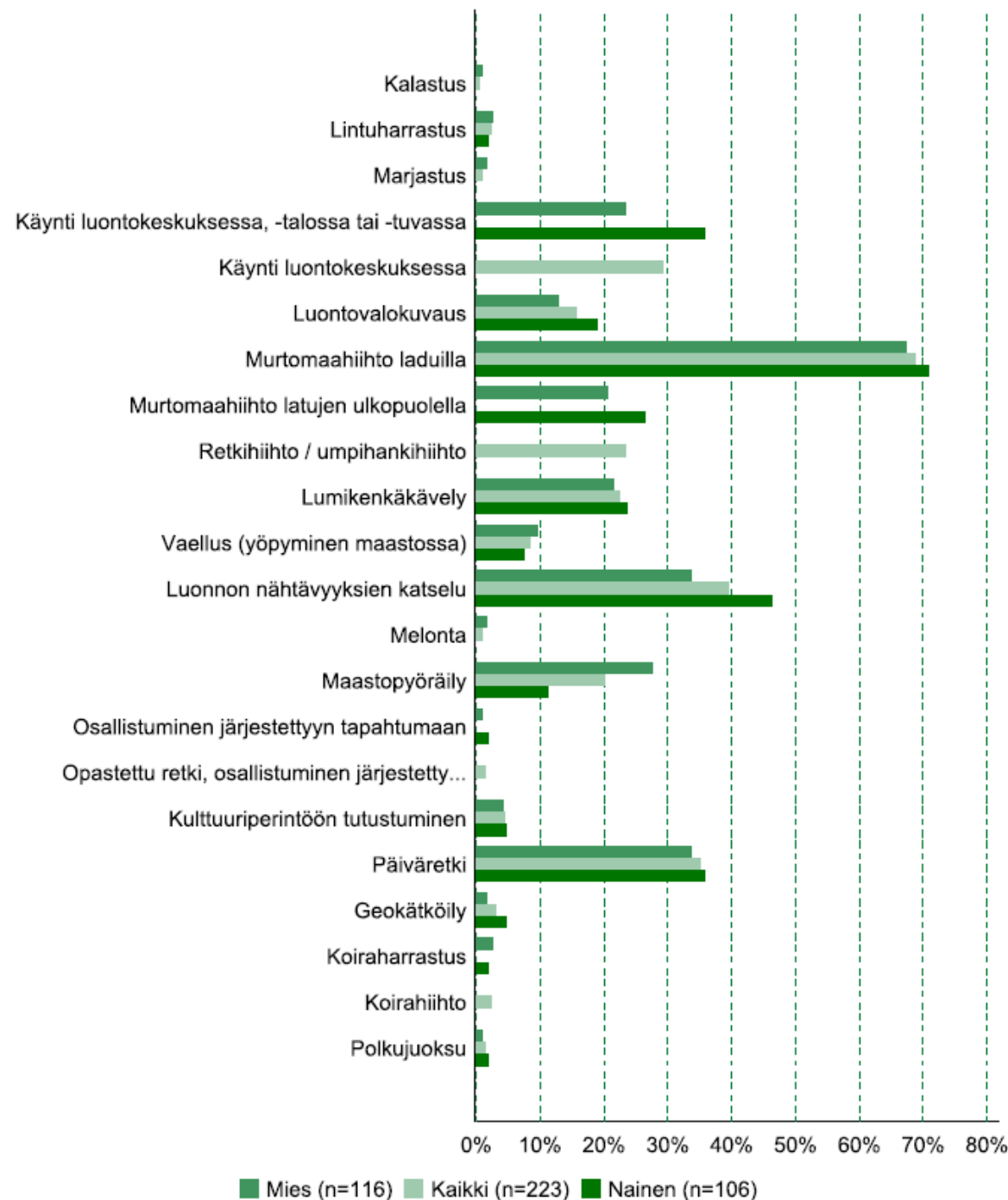
Harrastukset	2015	2020
Murtomaahiihto (talvi)	91 %	69 %
Maastopyöräily (kesä)	14 %	31 %
Lumikenkäily (talvi)	11 %	22 %
Vaellus ja yöpyminen maastossa (kesä)	7 %	24 %
Luontovalokuvaus	16 %	24 %

Talvella hiihdetään ystävien kanssa

Talvella alueelle saavuttiin useammin isossa seurueessa ja ystävien kera kuin kesällä ja Syötteen kansallispuisto oli useammin kävijöiden ainoa tai tärkein kohde.

Tärkeimmät aktiviteetit talvella olivat murtomaahiihto ja luonnon nähtävyyksien katselu. Suosituimmat käyntikohteet olivat Syötteen luontokeskus, Ahmatupa ja Pytkynharju.

Talvella yöpyjät viipyivät alueella pitempään kuin kesällä ja alueelle saavuttiin useimmiten viikonloppuna.

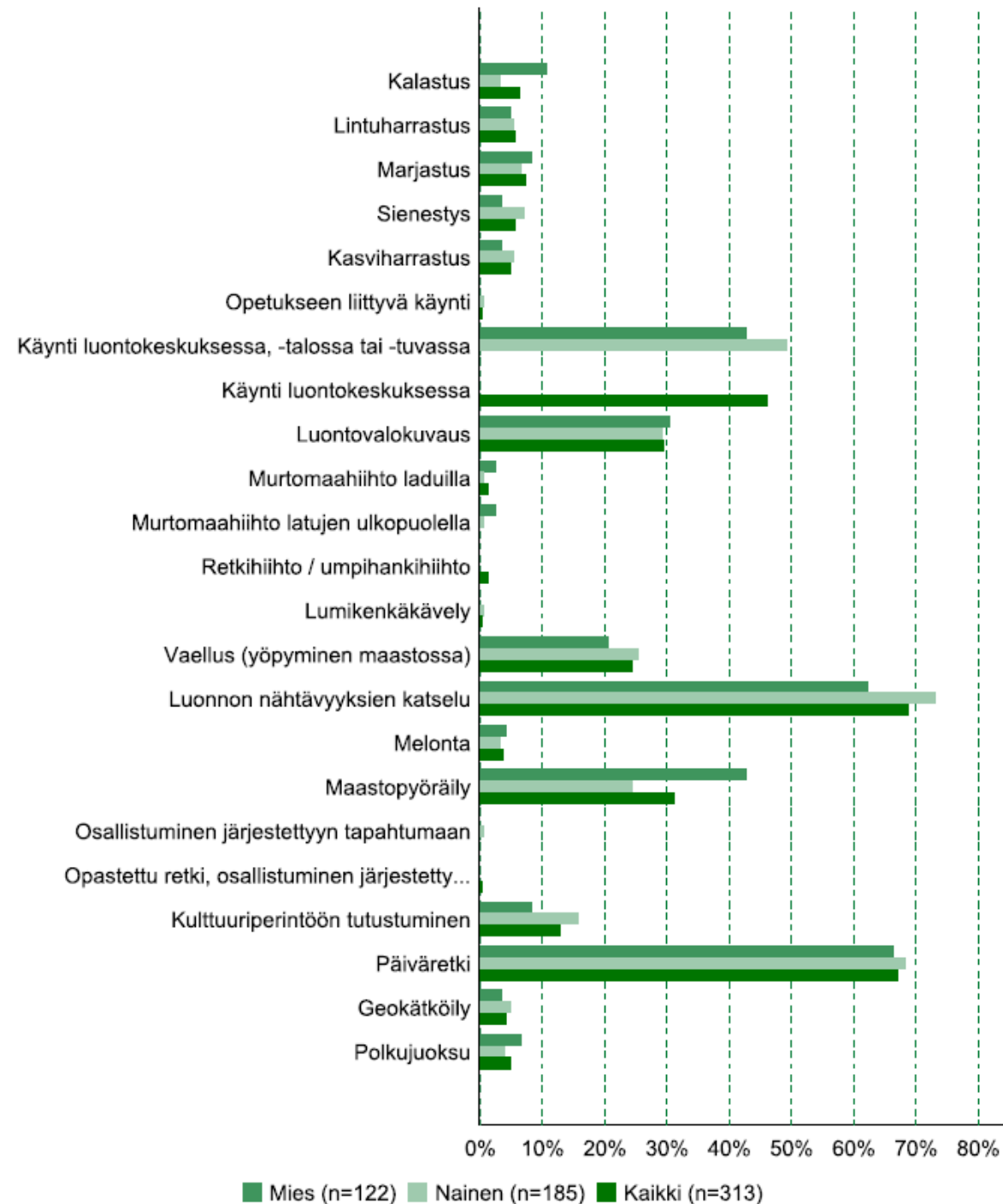
Kesällä nautitaan maisemista perheen kanssa

Kesällä luonnon nähtävyyksien katselu nousi tärkeimmäksi aktiviteetiksi. Päiväretki ja maastopyöräily oli suositumpaa kesällä kuin talvella.

Suosituimmat käyntikohteet olivat Syötteen luontokeskus, Iso-Syötteen huippu ja Annintupa.

Kesällä kävijät yöpyivät lähes kolme kertaa useammin Syötteen kansallispuistossa kuin talvella.

Alueelle saavuttiin kesällä tasaisesti kaikkina viikonpäivinä, tiistai ja perjantai kärjessä.

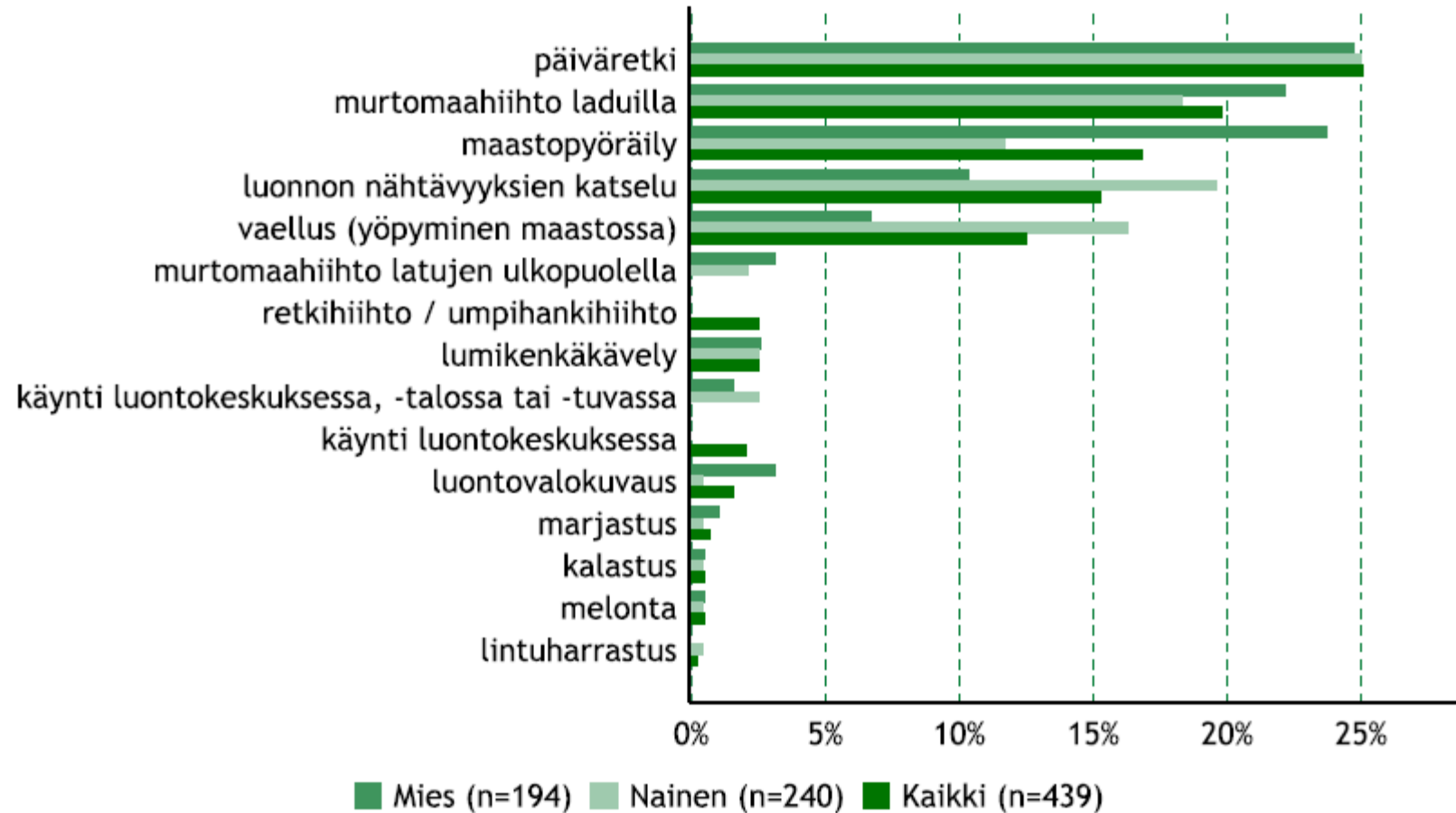

Seuruetietoja	Talvi	Kesä	Harrastukset ja käyntikohteet	Talvi	Kesä
Seuruekoko yli 6 hlö	18 %	5 %	Murtomaahiihto	69 %	1 %
Ystävien kera liikkeellä	24 %	19 %	Maastopyöräily	20 %	31 %
Ensi kertaa alueella	17 %	43 %	Päiväretki	35 %	67 %
Vastaajista miehiä	52 %	40 %	Ahmatupa	66 %	28 %
Tärkein tai ainoa matkakohde	75 %	58 %	Iso-Syötteen huippu	37 %	52 %
Yöpyi kansallispuistossa	56 %	61 %	Toraslampi	37 %	14 %
			Teerivaara	19 %	28 %

Päiväretkelle hiihtelemään tai pyöräilemään

Tärkeimmät aktiviteetit kokonaisuudessaan olivat päiväretki, murtomaahiihto sekä maastopyöräily.

Naisille tärkeämpää oli luonnon nähtävyyksien katselu ja vaellus, miehille taas maastopyöräily ja murtomaahiihto.

Asiakastyytyväisyys palveluihin

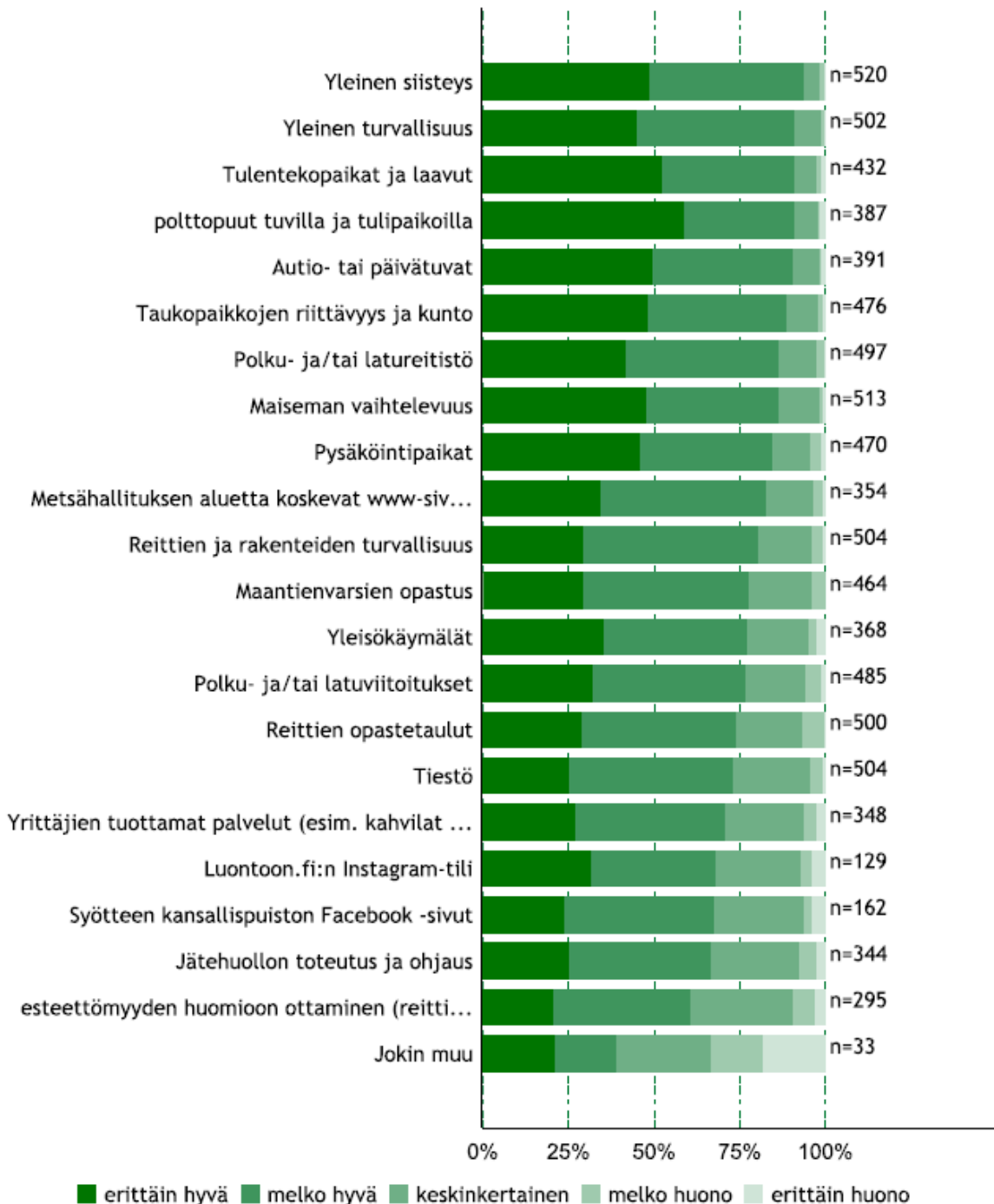
Syötteen kansallispuiston kävijät olivat melko tyytyväisiä alueen ympäristöön ja palveluiden laatuun. Alueen valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,28.

Tyytyväisyys tai tyytymättömyys palveluihin ja ympäristöön ei ollut muuttunut mainittavasti edelliseen kävijätutkimukseen verrattuna.

Kävijöiden sosiaalinen, psyykkinen ja fyysinen hyvinvointi lisääntyi Syötteen kansallispuistossa käynnin aikana.

Palvelut ja odotukset	2015	2020
palvelut	4,0	4,1
ympäristö	4,3	4,4
odotukset	4,5	4,5
Häiriötekijät	4,7	4,5
kävijätyytyväisyysindeksi	4,27	4,28

(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

Tyytyväisiä kävijöitä

Parhaimman arvosanan saivat palveluista saivat polttopuut tuvilla ja tulipaikoilla tulentekopaikat ja laavut, autio- ja päivätuvat sekä yleinen siisteys (ka. > 4,4).

Alhaisimman arvosanan saivat esteettömyyden huomioon ottaminen, Syötteen kansallispuiston facebook-sivut, jätehuollon ohjaus ja tiestö (ka. n. 3,8).

Mikään palvelu tai ympäristötekijä ei saanut huonoa arvosanaa (ka.<2,5).

(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

Suurimmat muutokset vuoteen 2015

- Käyntimäärä lähes kolminkertaistunut viidessä vuodessa
- Ensikertalaisia kesäkaudella 2020 (43 %) oli runsaasti enemmän kuin kesällä 2015 (27 %)
- Kävijöiden keski-ikä on nuorentunut
- Kansallispuistossa yövytään kaksi kertaa useammin kuin vuonna 2015
- Varaustupia vuokrataan yli kuusi kertaa enemmän kuin 2015
- Maastopyöräilyn suosio kasvaa, reitteihin panostettu
- Yöpyjät viipyivät kaksi kertaa pitempään kuin 2015

Kävijöiden rahankäyttö

Kävijöistä 81% käytti rahaa vieraillessaan Syötteen kansallispuiston alueella. Kaikkien kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö käyntikertaa kohden oli 67€.

Kotimaan matkailijat loivat alueelle suurimmat taloudelliset vaikutukset verrattuna ulkomaisiin matkailijoihin ja lähialueen asukkaisiin.

Eniten rahaa käytettiin majoittumiseen. Seuraavaksi eniten rahaa käytettiin huoltamo-ostoksiin, ruoka- ja vähittäiskauppaostoksiin sekä ohjelmapalveluihin.

Rahankäyttö/€	2015	2020
Kaikki kävijät	72 (n=351)	67 (n=532)
Majoittujat	80 (n=304)	71 (n=467)
Päiväkävijät	17 (n=46)	31 (n=64)
Kotimaiset matkailijat	56 (n=303)	67 (n=480)
Ulkomaiset matkailijat	-	31 (n=14)
Lähialueen asukkaat	12 (n=27)	28 (n=23)

(n=vastausten lukumäärä matkailijaryhmässä)

Taloudelliset vaikutukset

Suurin muutos vuoteen 2015 verrattuna on käyntimäärän kasvu lähes kolminkertaiseksi. Tästä johtuen Syötteen kansallispuiston kokonaistulovaikutukset ovat yli kaksinkertaistuneet vuodesta 2015. Henkilötyövuodet ovat nousseet 53 henkilötyövuoteen. Kasvu näkyy myös tulovaikutuksissa silloin kun puisto on kävijöiden tärkein tai ainoa kohde.

Tulo- ja työllisyysvaikutus	2015	2020
Kokonaistulovaikutukset	3 309 362 €	6 831 107€
Tulovaikutukset, kun puisto on tärkein kohde	1 534 204 €	3 708 577€
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	32 htv	53 htv
Työllisyysvaikutukset, kun puisto on tärkein kohde	15 htv	29 htv

Syötteen luontokeskuksesta haetaan opastusta ja kahvilapalveluita

Kävijöiltä kysyttiin mitä palveluita kävijä haki Syötteen luontokeskuksesta ja mihin suuntaan kävijä toivoi luontokeskusta ja Metsähallituksen palveluita Syötteellä kehittää. Vastauksia saatiin runsaasti.

Luontokeskuksesta haettiin pääsääntöisesti kahvila- ja opaspalveluja. Kehitystoiveissa nousi esille reittien parantaminen ja Metsähallituksen ilmaispalveluiden (reitit, tuvat, laavut, polttopuuhuolto) jatkaminen ja ylläpitäminen.

Vapaamuotoinen palaute

Suuri osa palautteesta oli kiitoksia reiteistä, tuvista ja laavuista, luontokeskuksen palvelusta ja opastuksesta sekä upeasta luonnosta

Vapaamuotoisen palautteen kehitysehdotukset koskivat useimmiten reittien ja reittiopasteiden kehittamisestä edelleen. Vastaajat toivoivat myös, että patikointi- ja maastopyöräreitit tulisi pitää erillään.

Kävijät suhtautuivat kielteisesti moottorikelkkailuun ja metsähakkuisiin alueella sekä liian pitkään kävijä-tutkimuskyselyyn. Lisäksi pitkospuut ja polut tietyillä reittiosuuksilla olivat kävijöiden mielestä huonokuntoiset.

Kiitos kaikille vastanneille!